

Část V. – Osnovy

II. stupeň

KAPITOLA 26. - VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Vzdělávací obor - vyučovací předmět: Výtvarná výchova

1. CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu:

- pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy
- rozvíjí tvůrčí činnosti, smyslovou citlivost a uplatňování subjektivity
- přistupuje k uměleckému procesu v jeho celistvosti a chápe ho jako způsob poznání a komunikace
- užívá různých uměleckých vyjadřovacích prostředků včetně nejnovějších informačních a komunikačních technologií
- rozvíjí především průřezové téma Osobnostní a sociální výchovy (týká se společného zaměření na rozvoj smyslového vnímání, kreativity, vnímání a utváření mimouměleckého estetického) a Výchovy k myšlení v evropských a globálních souvislostech (prohlubuje vztah k evropské a světové kultuře)

Časové vymezení vyučovacího předmětu:

- 6. a 7. ročník – 2 hodiny týdně
- 8. a 9. ročník – 1 hodina týdně - rozděleno na chlapce a dívky, spojení 6. a 7. ročník, spojení 8. a 9. ročník
-

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání - skupinové vyučování, samostatná práce, kolektivní práce, krátkodobé projekty.

Kompetence k učení

- při teoreticky zaměřených hodinách si žáci vytváří takové učební materiály, aby je mohli dále využívat pro své vlastní učení
- žáci při své tvorbě poznávají vlastní pokroky a při konečném výstupu si dokáží zpětně uvědomit problémy související s realizací
- strategie
  - o učitel zadává jednotlivé úkoly tak, aby si každý žák mohl sám zorganizovat vlastní činnost

- učitel využívá kladného hodnocení k motivaci pro další výtvarnou činnost

Kompetence k řešení problémů

- žákům je předkládán dostatek námětů k samostatnému zpracování a řešení problémů souvisejících s výběrem výtvarné techniky, materiálů a pomůcek
- při zadání úkolu žák rozpozná výtvarný problém a hledá nejvhodnější způsob řešení
- strategie
  - učitel zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů

Kompetence komunikativní

- při práci ve skupině dokáže žák vyjádřit svůj názor, vhodnou formou ho obhájit a tolerovat názor druhých
- strategie
  - učitel klade dostatek prostoru pro střetávání a komunikaci různými formami
  - učitel dohlíží na dodržování etiky komunikace (naslouchání, respektování názorů druhých)

Kompetence sociální a personální

- učí se respektovat pravidla při práci v týmu, dodržovat je a svou pracovní činností kladně ovlivňovat kvalitu práce
- strategie
  - učitel dodává žákům sebedůvěru a podle potřeby žákům v činnostech pomáhá
  - učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch
  - učitel v průběhu výuky zohledňuje rozdíly v pracovním tempu jednotlivých žáků

Kompetence občanské

- při propagaci školních akcí žáci vytváří plakáty a upoutávky, kterými prezentují školu
- žáci respektují názor druhých
- žáci prezentují výsledky své práce a účastní se výtvarných soutěží
- strategie
  - učitel podporuje občanské cítění žáků při vytváření propagačních materiálů

Kompetence pracovní

- při samostatné práci jsou žáci vedeni ke koncentraci na pracovní výkon, jeho dokončení a dodržují vymezená pravidla
- žáci si vytváří pozitivní vztah k manuálním činnostem
- žáci při práci s výtvarným materiálem dodržují hygienická pravidla

- strategie
  - o učitel vede žáky ke správným způsobům užití materiálu, nástrojů a vybavení
  - o učitel požaduje dodržování dohodnuté kvality a postupů

Průřezová témata:

- EV - vztah člověka k přírodě
  - ekosystémy
  - lidské aktivity a problémy životního prostředí
- EGS - jsme Evropané
  - Evropa a svět nás zajímá
- OSV - poznávání lidí
  - kreativita
  - sebepoznání a sebepojetí
  - komunikace
  - hodnoty, postoje, praktická etika
  - rozvoj schopností poznávání
  - řešení problémů a rozhodovací dovednosti
  - kooperace a kompetice
- MDV - práce v realizačním týmu
  - fungování a vliv médií ve společnosti
  - tvorba mediálního sdělení
- MKV - lidské vztahy
  - multikulturalita
- VDO - principy demokracie

2. VZDĚLÁVACÍ OBSAH VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Vyučovací předmět: Výtvarná výchova

Ročník: 6.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
<p>Vybírá a samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů zkušeností z vlastního vnímání, z představ a poznání. Uplatňuje osobitý přístup k realitě.</p> <p>Variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků.</p>	<p>Kresebné studie - linie, tvar, objem - jejich rozvržení v obrazové ploše, v objemu, v prostoru, jejich vztahy, podobnost, kontrast, rytmus.</p> <p>Jednoduché plošné kompozice z geometrických tvarů - spirály, elipsy, řazení, rytmus, prolínání, množení, vyvažování, přímka, křivka.</p>	<p>OSV - kreativita</p>	<p>Např. jednoduchá kresba přírodnin dle skutečnosti, zátiší, kompozice</p>
<p>vyjadřuje se k zachyceným zkušenostem získaným pohybem, hmatem a sluchem.</p>	<p>Rozvíjení smyslové citlivosti. Souvislost zrakového vnímání s vjemy ostatních smyslů.</p> <p>Plastická tvorba - papír, hlína, drát, sádra.</p>	<p>OSV – rozvoj schopností a poznávání</p>	<p>Autoportrét, výtvarné zpracování hudebních motivů. Tvary ze zmačkaného papíru</p>
<p>Správně užívá techniku malby, texturu, míchá a vrství barvy.</p>	<p>Malba.</p> <p>Teorie teplých a studených barev</p>		<p>Květiny - zátiší</p>
<p>Vytváří společné kompozice v prostoru - instalace, své</p>	<p>Prostorová tvorba.</p>	<p>EV – lidské aktivity a problémy</p>	

Školní vzdělávací program - Základní škola, Nový Hrádek, okres Náchod

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
představy dokáže převést do objemových rozměrů.	Společná práce na jednom objektu - koordinace, komunikace.	životního prostředí OSV - komunikace	
Dokáže využít perspektivu ve svém vlastním výtvarném vyjádření.	Nauka o perspektivě - (perspektiva paralelní a šikmá), umístění postav na plochu, velikost objektů.	EGS – Jsme Evropané	Např. pohled do ulice - vystřihování a lepení postav a objektů na plochu práce, škola v perspektivě
K tvorbě užívá některých z metody současného výtvarného umění - fotografie. Seznamuje se s některými netradičními výtvarnými postupy.	Třetí prostor budovaný liniemi. Práce s www stránkami.	MDV – tvorba mediálního sdělení	Časopis třídy.
Zobrazuje vlastní fantazijní představy a odhaluje interpretační kontext vlastního vyjádření.	Subjektivní vyjádření fantastických představ za využití různorodých materiálů a výtvarných postupů - kombinované techniky. Kategorizace představ, prožitků, zkušeností, poznatků - uplatnění při vlastní tvorbě.		Např. tisk z koláže, koláž, těstoviny - lepení, barvení, koření - voňavé obrázky, rozfoukávaná tuš, fantastická planeta, čemu se rád věnuji.
Umí využívat znalostí o základních, druhotných a	Přírodní motivy (rostliny, neživá	EV - ekosystémy	Kresba a

Školní vzdělávací program - Základní škola, Nový Hrádek, okres Náchod

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
doplňkových barvách k osobitému výtvarnému vyjádření.	příroda, živočichové), člověk, náš svět, vesmír, bytosti, události. Zvětšování (makrokosmos), zmenšování (mikrokosmos) - detail, polodetail, celek.		kolorovaná perokresba např. zkamenělin
Osobitě stylizuje vizuální skutečnost, zvládá kompozici, dokáže vhodně rozvrhnout hlavní motivy na ploše.	Lidská figura - tvarová stylizace	EGS – Jsme Evropané	
Využívá dekorativních postupů - rozvíjí si estetické citění.	Dekorační práce - využití tvaru, linie, kombinace barev a pravidelného střídání lineárních symbolů. Písmo a užitá grafika	MDV – fungování a vliv médií ve společnosti	Plakát, obal na knihu, obal na CD, uplatnění v časopise třídy
Výtvarně se vyjadřuje k lidovým tradicím, zvykům a svátkům.	Tematické práce - Vánoce, Velikonoce - dekorativní předměty, vkusná výzdoba interiéru. Např. vitráž, malba na sklo, vystřihování, vyřezávání.		Výstava pro veřejnost
Užívá a vyjadřuje vztah ke konkrétní osobě.	Subjektivní výtvarné vyjádření reality. Vnímání okolních jevů.	OSV – sebepoznání a sebepojetí, komunikace	Např. můj kamarád.

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Vyučovací předmět: Výtvarná výchova

Ročník: 7.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
<p>Vybírá a samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů zkušeností z vlastního vnímání, z představ a poznání. Uplatňuje osobitý přístup k realitě.</p> <p>Uvědomuje si možnost kompozičních přístupů a postupů.</p>	<p>kresebné etudy - objem, tvar, linie - šrafování.</p> <p>Analýza celistvě vnímaného tvaru na skladebné prvky.</p> <p>Experimentální řazení, seskupování, zmenšování, zvětšování, zmnožování, vrstvení tvarů a linií v ploše i prostoru - horizontála, vertikála, kolmost, střed, symetrie, asymetrie, dominanta)</p>	<p>OSV – rozvoj schopností poznávání</p>	<p>Kresba nádob - kompozice</p>
<p>Užívá a vyjadřuje zachycené zkušenosti získané pohybem, hmatem a sluchem.</p>	<p>Rozvíjení smyslové citlivosti. Přenášení prostoru na plochu.</p> <p>Záznam autentických smyslových zážitků, emocí, myšlenek.</p>	<p>EV- vztah člověka k prostředí OSV – rozvoj schopností poznávání</p>	<p>.</p>
<p>Správně užívá techniku malby, texturu, míchá a vrství barvy.</p> <p>Hodnotí a využívá výrazové možnosti barev a jejich kombinací.</p>	<p>Barevné vyjádření.</p> <p>Odstín - sytost, tón, harmonie, kontrast, jemné rozdíly - využití ve volné tvorbě i praktickém užití</p>	<p>EV- lidské aktivity a problémy životního</p>	<p>Např. rok - měsíce, kalendář.</p>

Školní vzdělávací program - Základní škola, Nový Hrádek, okres Náchod

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
Rozliší působení vizuálně obraz. vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu.	Kategorizace představ, prožitků, zkušeností, poznatků.	MKV - multikulturalita OSV - kreativita	Např. kašírování
Využívá dekorativních postupů - rozvíjí si estetické cítění.	Užitá grafika. Písmo - styly a druhy písma. Tematické práce - Vánoce, Velikonoce, pálení čarodějnic.	MDV, ČJ – tvorba mediálního sdělení	Časopis třídy
Vybírá a kombinuje výtvarné prostředky k vyjádření své osobitosti a originality.	Vlastní prožívání. Interakce s realitou..	OSV – sebepoznání a sebepojetí	Např. vyjádření pocitů pomocí barev - špatná a dobrá nálada
Užívá prostředky k zachycení jevů a procesů v proměnách, vývoji a vztazích.	Událost - originální dokončení situace - vyprávění výtvarnými prostředky.	ČJ - literární texty	Např. rozvíjení jednotné výchozí situace - kolorovaná kresba.
Užívá a vyjadřuje své podněty z představ a fantazie.	Uplatnění subjektivity Např. fantazijní variace na základní tvary písmen.	OSV - kreativita	
Uvědomuje si na konkrétních příkladech různorodost zdrojů interpretace	Práce s uměleckým dílem. Experimenty s reprodukcemi um. děl - hledání detailu, základních geometrických tvarů, skládání, deformování, dotváření kresbou a barvou.	EGS – Evropa a svět	

Školní vzdělávací program - Základní škola, Nový Hrádek, okres Náchod

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
Vytváří společné kompozice v prostoru - instalace.	Architektura.	D - románský sloh OSV – poznávání lidí EGS – Jsme Evropané	Např. charakteristické stavby románského slohu.
K tvorbě užívá některé metody soudobého výtvarného umění - počítačová grafika, fotografie	Kategorizace poznatků a uplatnění při vlastní tvorbě a interpretaci. Barevné kompozice geometrických tvarů, tvarová kompozice.	D - doba gotiky	. Např. gotické vitráže, uplatnit při výzdobě interiéru

Školní vzdělávací program - Základní škola, Nový Hrádek, okres Náchod

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Vyučovací předmět: Výtvarná výchova

Ročník: 8.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
<p>Vybírá a samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů zkušeností z vlastního vnímání, z představ a poznání. Uplatňuje osobitý přístup k realitě.</p> <p>Užívá a vyjadřuje zaznamenané vizuálních zkušeností.</p>	<p>Kresebné etudy. Etuda s linií jako výtvarným prostředkem.</p> <p>Různé typy zobrazení (podhledy, rovnoběžné promítání).</p> <p>Praktické ověřování a postupné využívání kompozičních principů (dominanta, subdominanta, vertikála, horizontála, diagonála, zlatý řez, kontrast, harmonie) v experimentálních činnostech a vlastní tvorbě.</p>	<p>OSV - rozvoj schopností poznávání</p>	
<p>Orientuje se v grafických technikách.</p>	<p>Linoryt, tisk z koláže</p>	<p>OSV – řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	
<p>Interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků.</p>	<p>Práce s uměleckým dílem. Teoretické práce - renesance, baroko, klasicismus - na příkladech konkrétních výtvarných děl vyhledávat a srovnávat různé způsoby uměleckého vyjadřování.</p> <p>Pozorují, porovnávají a zařazují do</p>	<p>D, ČJ - renesance, baroko, klasicismus, romantismus EGS – Jsme Evropané OSV – řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	

Školní vzdělávací program - Základní škola, Nový Hrádek, okres Náchod

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
	historických souvislostí základní stavební prvky architektury (římsa, okno, portál, sloup, sgrafita, mozaika) - renesance, baroko		
Rozvíjí se v estetickém citění - využívá dekorativních postupů.	Tematické práce - Vánoce, Velikonoce - jak se slaví v jiných zemích. Písmo, užitá grafika, reklama a propagační prostředky.	EGS - Evropa a svět nás zajímá OSV – kooperace a kompetice	Např. vitráž z barevných papírů. Výstava pro veřejnost.
Správně uplatňuje techniku kresby a zachycuje prostor.	Zdokonalování technik kresby - způsoby stínování, kontrast.	OSV – rozvoj schopností poznávání	Např. kresba zátiší s geometrickými a měkkými tvary.
Zobrazuje vlastní fantazijní představy a odhaluje interpretační kontext vlastního vyjádření, kombinuje výtvarné prostředky a experimentuje s nimi.	Práce s netradičními materiály.	EV – vztah člověka k prostředí, projekt: Třídění odpadů OSV – sebepoznání a sebepojetí	PET odpadu
Správně užívá techniku malby, využívá texturu, míchá a vrství barvy.	Objemové vyjádření námětu barvami - doplňkové a lomené barvy, valéry, barvy podobné a příbuzné. Subjektivní barevná škála.	Z - mapa světa, obal Země MKV – lidské vztahy EV – vztah člověka k prostředí	Např. zátiší, mnoho zemí - jeden svět, rozdílné kvality obalu Země.
K tvorbě užívá některé metody současného výtvarného umění a digitálních médií - počítačová grafika, fotografie, video, animace.	Práce s internetem - vyhledávání www stránek - orientace Výběr, kombinace a variace ve vlastní tvorbě.	MDV – fungování a vliv médií ve společnosti	Časopis třídy

Školní vzdělávací program - Základní škola, Nový Hrádek, okres Náchod

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
Umí využívat znalostí o základních, druhotných a doplňkových barvách k osobitému výtvarnému vyjádření.	Správná technika malby - zvládnutí větší plochy. Krajinářské školy 19. stol. Technika akvarelu, pastel.	D - historické souvislosti 2. pol. 19. stol. a přelomu 19. a 20. stol.	.

Vzdělávací oblast: Umění a kultura
Vyučovací předmět: Výtvarná výchova
Ročník: 9.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
Vybírání a samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů zkušeností z vlastního vnímání, z představ a poznání. Uplatňuje osobitý přístup k realitě.	Techniky kresby - tužka, perko, uhlí, rudka. Dynamická kresba. Uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu (vyjádření vztahů, pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty).	EV – vztah člověka k prostředí	Např. kruh, koloběh vody, zátiší s jablky, kresba hlavy.
Umí využívat znalostí o základních, druhotných a doplňkových barvách k osobitému výtvarnému vyjádření.	Komplementární barvy - textura. Symbolika barev, mísení barev, působení barev, vztahy mezi barvami. Kontrast (barevný, světelný)		
Rozlišuje obsah ve vyjádření uměleckých projevů současnosti a minulosti, orientuje se v oblastech moderního umění. Porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů.	Práce s uměleckým dílem - umění 1. pol. 20. stol. a 2. pol. 20. stol. Např. kubismus, surrealismus, impresionismus. Seznamují se s hlavními současnými trendy výtvarného umění (instalace, performance, videoart, multimedia, akční umění – akční tvar malby a kresby) Při práci s um. dílem hledají a pojmenovávají základní obrazotvorné prvky a kompoziční přístupy,	EGS – Jsme Evropané D - historické souvislosti 20. stol. HV - výtvarné směry 20. stol. promítající se v hudbě OSV – hodnoty, postoje, praktická etika Výtvarná řada - výtvarné trendy 20. stol.	

Školní vzdělávací program - Základní škola, Nový Hrádek, okres Náchod

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
	porovnávají rozdíly výtvarných vyjádření (abstraktní, popisné, alegorické, symbolické, atd.).		
Vyjadřuje se k zachyceným jevům v proměnách, vývoji a ve vztazích	Společná práce - komunikace. Vyjádření procesuálních a kvalitativních proměn.	OSV - komunikace EV - ekosystémy	Např. minulost - graf, svět
Užívá a vyjadřuje se k zachyceným zkušenostem získaným pohybem, hmatem a sluchem.	Reflexe a vztahy zrakového vnímání ostatními smysly. Uplatňování subjektivity. Převádění pocitů těla na obrazové znaky s hledáním vzájemných souvislostí.	OSV – sebepoznání a sebepojetí	Např. Moje osobnost
K tvorbě užívá některé metody současného výtvarného umění - počítačová grafika, fotografie, video- a učí se s nimi zacházet.	Reklama a propagační prostředky (obaly, plakáty, prostředky doplňkové reklamy, jednotlivé propagační materiály)	MDV – práce v realizačním týmu	Vytváření plakátů pro akce školy
Užívá a vyjadřuje se k zaznamenaným podnětům z představ a fantazie. Zasazuje předměty do neobvyklých souvislostí, vytváří	Vytváření obrazových znaků na základě fantazie, kombinací představ a znalostí - rozvíjení schopnosti rozlišovat z jaké vrstvy představivosti	OSV – sebepoznání a sebepojetí	Např. dotváření náhodného tvaru podle svých fantazijních

Školní vzdělávací program - Základní škola, Nový Hrádek, okres Náchod

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
nové a neobvyklé.	znaky pocházejí. Prostorová tvorba – modelování.		představ
Zvládá zachycení pomíjivého okamžiku - skicování.	Práce v plenéru. Krajinomalba, frotáž.	EV – vztah člověka k prostředí	Např. práce v terénu Skicování krajinky v okolí

Zpracováno k ŠVP platnému k 1. září 2007 a dále.